

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Solvuntur argumenta contententia Deum posse testari falsum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

SECTIO TERTIA.

Solvuntur argumenta contententia Deum posse testificari falsum.

VI. Si quis autem querat, in quo hæc tanta mendacii malitia consistat, quæ illud ita turpe reddat & inhonestum intrinsecè, ut nullo, quantumvis recto apposito fine, cohonestari possit, non ita dictum est facile. Assignari tamen hujus ratio potest, quod nimirum mendacium sit ex naturâ suâ destructivum convictus humani, omnemque inter creaturas rationales societatem & commercium tollat: unde quisquis huic vicio est obnoxius, mendaciusque eos quibuscum agit, non indirectè tantum, sed directè decipere solet, indignus est qui inter homines degat, & ab omnium consortio censetur quàm longissimè ablegandus. Eo autem gravius est hoc malum, quòd ubi necessitas aliqua occultandæ veritatis occurrit, aliæ viæ sint id præstandi, ut per æquivocationem &c. ut postea latius dicitur: mendacium verò est per se, & directè aptum ad mentis sinceritatem corrumpendam, hominemque inidoneum planè reddendum, qui cum aliis versetur, habetque in se indecentiam omnino indispensabilem. Quare erravit Cassianus, qui Collatione 13. dicebat, vel necessitate urgente, vel humilitatis gratiâ, ut ad proprias virtutes tegendas, licitum esse mentiri.

Ex dictis sequitur sicut est hæreticum asserere, Deum per se posse mentiri, ita & hæreticum est affirmare eum posse mentiri per alios; Scripturæ siquidem, dum negant Deum posse mentiri, loquuntur de illâ locutione, qua nobis locutus est per Prophetas. Quare Canus, cum libro secundo de locis Theologicis rectè dixisset, hæreticum esse asserere Deum per se posse mentiri, non rectè ibidem dubitat an eadem censurâ notandi sint qui dixerunt Deum mentiri posse per alium, cum Patres docentes Deum mentiri non posse, loquantur contra Priscilianistas affirmantes Deum per Prophetas esse mentitum.

VII. Ex dictis sequitur non posse Deum non stare promissis, & illud quod pollicitus est, non implere. Hæc etiam est communis Catholicorum sententia, & existimo similiter esse de Fide; Scripturæ siquidem dum dicunt impossibile esse ut Deus mentiatur, de illo mendacio ut plurimum loquuntur, quod committeret Deus, si quæ promissit non impleret. Unde impossibile etiam est Deum cuiquam præcipere mendacium, aut ad illud incitare seu impellere. Ratio primæ partis est, quam supra assignavimus; mendacium quippe est intrinsecè malum, & inhonestum, cum enim veritas honesta sit, honestum esse nequit veritatem, seu honestatem oppugnare, conarique illam pro viribus destruere, quòd tamen facit quisquis mendacium scienter profert, seque hoc pacto opponit veritati. Secunda verò pars probatur: si namque Deus incitaret aut impelleret ad mendacium, incitaret & impelleret ad peccatum, quod Deo planè est indignum, ut omnes Catholici fatentur. Quàm verò Deo repugnet mendacium, & consequenter quemquam ad illud incitare, constat ex illo Divi Augustini libro 83. Quæst. 9. 53. Sicut ergo, inquit, summa & prope divina virtus est, neminem decipere, sic ultimum vitium est quemlibet decipere.

VIII. Impossibile est Deum non implere quod promissit. Non potest Deus impellere aut incitare ad mendacium. Distum D. Augustini circa mendacium.

Non potest Deus impellere aut incitare ad mendacium. Distum D. Augustini circa mendacium.

OBJICIES primò, Deus alia potest, quæ non minus mala sunt quàm mendacium, ut occidere innocentem: sicut ergo dispensavit cum Abraham ut filium suum innocentem vellet occidere, & cum Filiis Israël in furto, ut nimirum spoliarent Egyptum, ingentemque inde prædam discedentes auferrent, ergo & secum vel cum aliis dispensare potest in mendacio.

Respondetur Deum ratione supremi dominii, quod in res omnes habet, posse de vitâ & bonis omnium disponere; cum sit Dominus non solum ipsarum rerum, sed juris etiam quod quisque vel in bona vel vitam habet, unde nihil in hoc inhonesti, ut vel vitam alicui vel bona auferat, eaque alteri donet. At verò si vel semel mendacium, etiam levissimum diceret, vilesceret ejus auctoritas, nullusque eum dignum censeret cui Fides unquam adhiberetur, & alia hujusmodi, quæ duabus præcedentibus Sectionibus fusè sunt declarata.

Objicies secundo: Potest Deus per alios mentiri, ergo & per seipsum, perinde enim est, ut diximus: antecedens probatur ex illo Ezechielis 14. vers. 9. Et Propheta cum erraverit, & locutus fuerit verbum, ego Dominus decepi Prophetam illum: quod vers. 4. & 5. pluribus exponitur. Hinc etiam 3. Regum, cap. 22. dicitur Deus posuisse spiritum mendacem in ore omnium Prophetarum. Unde 2. ad TheSalonicenses 2. vers. 10. dicit Apostolus: Ideo mittet illis Deus operationem erroris, ut credant mendacio. Alia hujusmodi in sacris literis habentur, quæ apertè docere videntur, Deum per alios testificari posse falsum. Deinde Rebecca & Jacob ex instinctu Spiritus Sancti videntur mentiti, ut deciperent Isaac, uti habetur Gen. 27.

Respondetur cum S. Thoma, illa omnia, quæ in argumento ponuntur intelligenda esse permissivè, quemadmodum Tomo præcedente illa etiam Scripturæ testimonia, in quibus asseritur, Deum quosdam excæcare vel obdurare, dixi similiter intelligenda esse permissivè. Ad quam rem aptè S. Augustinus libro 83. Quæstionum, quæst. 53. Quædam, inquit, per seipsum facit Deus; quæ illo solo digna sunt, ut illuminare, & beare animas: quædam verò per servientem sibi creaturam, quædam præcipiendo, alia verò permittendo; dum nimirum aliquid facit, præsciens fore ut aliqui inde decipiantur. Quæ etiam ratione intelligendus est S. Augustinus, dum eodem loco dixit, Deum, non per se, nec per bonos Angelos, sed per malos, alios nonnunquam malos decipere, nempe permissivè: & hoc sufficit, ut Deus dicatur quosdam per errorem, vel deceptionem punire, deceptionem scilicet non intendendo, sed tantum permittendo.

Ad id quod de Jacob & Rebecca dicebatur, affirmant nonnulli eos esse mentitos, hoc tamen non ex instinctu & inspiratione Dei eos fecisse asserunt, sed ex se, & ut finem illum, quem prætendebant, assequerentur. Dicendum tamen cum S. Augustino libro contra mendacium, c. 10.

L. Dicitur: Deus potest occidere innocentem, ergo & mentiri.

II. Ratio quare, licet Deus auferre possit bonâ aut vitam alterius, non tamen possit mentiri.

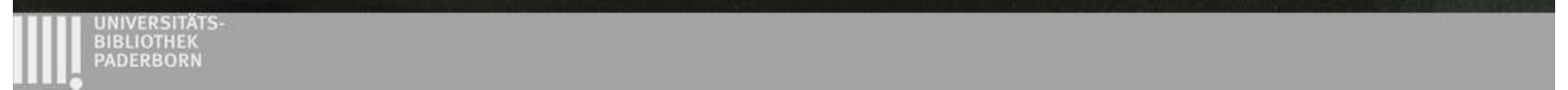
III. Dicitur secundò: Deus testificari potest falsum per alios, ergo & per seipsum.

Obicitur illud de Rebecca & Jacob.

IV. Illa Scripturæ testimonia intelligenda sunt permissivè.

Divi Augustini circa deceptionem explicatio.

V. Dicunt aliqui Rebeccam & Jacob ex humana prudentiâ esse mentitum S. Augustino libro contra mendacium, c. 10.

Tom. II.

non fuisse mendacium, sed mysterium: quæ etiam est communis Theologorum sententia. Dico itaque cum divini verbi interpretibus, non caruisse veritate quod dixit Jacob patri suo Isaac: *Ego sum primogenitus tuus Esau*, jure enim fuit illius primogenitus, quamvis naturâ non esset, quemadmodum Joannes Baptista à Christo ipso vocatur Elias, nempe spiritu, quamvis personâ Elias non esset. Hoc clarissimè docet S. Gregorius Homiliâ septimâ in Evangelia: *Joannes, inquit, in spiritu Elias erat, in personâ Elias non erat. Quod ergo Dominus atetur de spiritu, hoc Joannes denegat de personâ*. Reliqua etiam omnia, quæ capite illo 27. Genesis dixit Jacob, sine mendacio intelligi possunt, ut consideranti patebit.

Jacob fuit primogenitus Isaac, non naturâ, sed jure.

VI. Objicet multa Deum promississe, quæ non implevit.

Prædictiones quædam sunt comminatoria.

Deus promissa semper implevit.

VII. Quamvis possit Deus destruere jus hominis non tamen possit mentiri.

Quisquis vel semel mentitur, indignus est cui Fides postea habeatur.

VIII. Explicatur dictū quoddam Innocentii Papa

Objicis tertio: Deus multa prædixit ut eversionem civitatis Ninive Jonæ cap. 3. & mortem Ezechia 4. Regum, cap. 20. quæ tamen neutiquam evenerunt. Multa etiam promissit, quæ non implevit: ex quibus sequi videtur, Deum aliquando fuisse mentitum. Respondetur circa illud de Ezechia & Ninive, promissiones illas non fuisse absolutas, sed comminatorias. in quibus tacita semper includitur conditio, si nimirum ii, quibus facta est comminatio, non se emendaverint. Ad illud quod de Cain afferunt nonnulli, Deum scilicet ei promississe fore ut non occideretur, qui nihilominus postea fuit occisus: ad hoc, inquam, respondetur Deum non promississe Caino eum non occidendum, sed neminem eum occisurum impunè.

Objicis quartò: Si quid obstat quo minus possit Deus nobis testificari falsum, & mentiri, est quia homo (idem est de Angelo) habet jus ne hoc modo decipiatur, sed Deus, ut numero primo diximus, ut supremus Dominus, non in bona tantum & vitam hominis, sed in jus etiam quod cuique in bona & vitam competit, habet jus, ergo in hoc etiam jus, quod homines habent ne decipiantur, Deus jus habet, & consequenter potest illud per supremum suum dominium destruere. Respondetur, licet Deus possit hoc jus hominis, ne directè & per mendacium decipiatur, destruere, non posset tamen mentiri, sic namque vilesceret ejus auctoritas, & indignus censeretur cui deinceps Fides haberetur, ut hic numero secundo, & fusiùs duabus præcedentibus Sectionibus est declaratum.

Objicis quintò: Innocentius Papa Cap. *Gaudemus* de divortii affirmat Jacob à mendacio excusatum fuisse per revelationem divinam, ergo mendacium non est intrinsecè malum, ut nos

hactenus esse diximus, & consequenter potest circa illud tum in aliis, tum etiam in seipso Deus dispensare. Respondetur, mentem Pontificis solummodo esse, cognovisse Jacob ex divinâ revelatione jus primogenituræ sibi à Deo esse concessum, ita ut cum veritate dicere patri suo posset: *Ego sum primogenitus tuus*. Ugebis: dixit Isaac Genesis 27. vers. 35. ad Esau, *Venit germanus tuus fraudulenter, & accepit benedictionem tuam*, ergo in dictis illis Jacob fraus aliqua & mendacium intervenit; cum itaque totum hoc Jacob & Rebecca factum, ex Dei instinctu provenerit, Deus movere & instigare potest ad mendacium. Ad hoc tamen dico solum voluisse Isaac, in externâ illâ actione speciem quandam fraudis apparuisse.

Objicis sextò: Nonnulli ob sua scelera justè merentur decipi, ergo cum Deus omnem pœnam, quam quis meretur possit infligere, poterit eos per mendacium decipere. Negatur tamen consequentia, Deus enim nullam pœnam infligere potest, quæ ipsum dedecet, imo quæ ipsi est impossibilis, mendacium autem vel per se, vel alium ejus instinctu dictum, Deo est impossibile. Quamvis ergo æqualem quis, aut etiam majorem pœnam ob scelera mereri possit, quam sit deceptio per mendacium, hanc tamen à Deo sibi infligendam mereri ob rationem dictam non potest, etsi per equivocationem id fieri indirectè possit, aut etiam deceptionem per mendacium alterius interdum propter gravia hominis sic decepti peccata permettendo, non tamen potest Deus hoc mendacium per se dicere, vel per alium nomine Dei loquentem.

Adde, etiamsi concederetur posse Deum inspirare, aut etiam præcipere nonnunquam alicui, ut innocenter credat alteri mendacium aliquod loquenti, non tamen inspirare, aut præcipere cuiquam potest ut mentiatur: exempli gratia, quamvis inspirare Deus posset rustico aut puero, ut pastori vel parenti credant, qui ipsis dicerent non dari Trinitatem, non tamen inspirare posset patri aut pastori, ut hanc falsitatem seu mendacium diceret. Nihilominus non potest Deus ad falsum credendum inspirare, sicut nec ut supra, Disp. 10. Sect. 5. & 6. ostendi. Deus nec actum nec habitum erroris potest infundere: sicut ergo hoc ob summam rei indecentiam Deus facere non potest, ita nec ad errorem seu falsum inspirare. Videantur dicta loco proximè citato. Alia quædam circa mendacium adjiciuntur Disp. sequente, Sectione tertiâ, sine.

circa mendacium.

Quo passim intelligenda sit illud: Venit germanus tuus fraudulenter.

IX. Licet Deus omnem justam pœnam possit infligere, neminem tamen potest per mendacium decipere.

Permittere potest Deus hominem per alterius hominis mendacium decipi.

X. Aliud est præcipere ut quis innocenter credat mendacium, aliud præcipere mendacium.

Deus movere aut inspirare non potest ad falsum, seu errorem.

